

I

(Резолюции, препоръки и становища)

СТАНОВИЩА

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА
ДАННИТЕ

Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните относно Зелената книга на Комисията, озаглавена „Ефективно изпълнение на решенията в Европейския съюз: прозрачност на активите на длъжниците“ — COM(2008) 128 окончателен

(2009/С 20/01)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската общност и по-специално член 286 от него,

като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз и по-специално член 8 от нея,

като взе предвид Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни, и по-специално член 41 от него,

като взе предвид искането за становище в съответствие с член 28, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001, получено на 10 март 2008 г. от Европейската комисия,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО СТАНОВИЩЕ:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Консултиране на ЕНОЗД

1. Преди приемането на Зелената книга Комисията проведе неофициална консултация с ЕНОЗД по проекта за текст, което бе приветствано от ЕНОЗД предвид така предоставената му възможност да направи някои предложения по проекта преди приемането му от Комисията.

2. Както вече бе пояснено в документа за политиката, озаглавен „ЕНОЗД като съветник на общностните институции“, ЕНОЗД не само съветва по официални предложения, но може също да реагира във връзка с предходни документи, като съобщения или консултации, залегнали в основата на избора на политики в законодателните предложения⁽¹⁾. Съобразно с това, в този случай ЕНОЗД бе помолен за консултация от Комисията с писмо от 6 март 2008 г.

3. На същата дата Комисията започна публична консултация, като покани заинтересованите страни да представят забележките си до 30 септември 2008 г. Настоящото становище следва да се разглежда и като допълнение към тази публична консултация. ЕНОЗД е готов да предостави неофициални забележки по проектите за предложения, произтичащи от тази Зелена книга, и очаква да бъде консултиран по всички приети законодателни предложения съгласно член 28, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001.

Зелената книга в нейния контекст и средоточие на становището

4. Зелената книга е съсредоточена върху възможните мерки на равнище ЕС, които могат да бъдат приети, за да се „подобри достъпът до информацията за активите на длъжника и правото на кредиторите да получат информация при спазване на принципите за защита на личните данни на длъжника“ съгласно разпоредбите на Директива 95/46/ЕО. В Зелената книга е даден подробен анализ на настоящото положение, както и широк спектър от възможни решения за постигане на тези цели.

⁽¹⁾ Документ за политиката „ЕНОЗД като съветник на общностните институции по законодателни предложения и свързани с тях документи“, от 18 март 2005 г., достъпен на уебсайта на ЕНОЗД www.edps.europa.eu

5. Във връзка с това настоящото становище цели преди всичко да предостави насоки по въпроси, свързани със защитата на данните, които могат да възникнат във възможни законодателни инициативи, произтичащи от тази Зелена книга.
6. На първо място следва да се отбележи, че ЕНОЗД вече е издавал становища по предложения, имащи много допирни точки с този проект за Зелена книга, по специално в областта на задълженията за издръжка ⁽¹⁾, както и относно съгласуването на системите за социално осигуряване ⁽²⁾.
7. Всички тези инициативи имат много общи елементи: подпомагане и управление на разпространението на лична информация с оглед по-добре да се гарантират правата на гражданите в пространство на свобода, сигурност и правосъдие; преодоляване на различията между правните системи и националните компетентни органи; гарантиране, че разпространението на лични данни се извършва съобразно съответното законодателство в областта на защитата на данните и с това се гарантира не само основното право на гражданите на защита на личните данни, но и качеството на данните, използвани в предвидените системи.
8. Във връзка с това ЕНОЗД отбелязва, че някои от въпросите, засегнати в посочените по-горе становища, като посочените в следващите параграфи, могат да са от значение и полза и в този случай.

II. ЗАБЕЛЕЖКИ ПО СЪЩЕСТВО

Различия в правните системи на държавите-членки и правното основание за обработката на лични данни

9. Най-напред следва да се изтъкне, че както е отбелязано и в Зелената книга, в областта на достъпа до информацията за активите на длъжника системите, действащи в държавите-членки, са много разнородни по отношение както на прилагашите органи (които могат да бъдат публични органи и частни квалифицирани специалисти), така и на материалноправните норми. Тъй като в Зелената книга не се предвижда хармонизиране на тези аспекти, различията следва да се отчитат, защото прилагашите органи, поели функцията на администратори на данни, могат значително да се различават.
10. В съответствие с Директива 95/46/ЕО администраторите на данни могат да обработват лични данни само въз основа на съгласие от страна на съответното лице или на друга основателна правна база, като например спазване на законово

⁽¹⁾ Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните от 16 май 2006 г. относно предложението за регламент на Съвета относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на решения, и сътрудничеството по дела, свързани със задължения за издръжка (ОВ С 242, 7.10.2006 г., стр. 20).

⁽²⁾ Становище на Европейския надзорен орган за защита на данните относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета, определящ процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 относно координацията на системите за социално осигуряване (СОМ(2006) 16 окончателен) (ОВ С 91, 26.4.2007 г., стр. 15).

задължение или изпълнение на задача в интерес на обществото, или при изпълнение на официални правомощия (член 7, буква а), буква в) и буква д) от директивата).

11. В този контекст ЕНОЗД отбелязва, че използването на съгласието като правно основание изглежда приложимо само в много ограничена степен, тъй като длъжникът едва ли ще даде доброволно съгласието си да се обработват неговите лични данни с цел осигуряване на прозрачност относно активите му, ако очаква принудително изпълнение. Обратно, определяне на конкретно правно задължение (на ЕС или национално) за прилагашите органи да обработват личните данни на длъжника не само би предоставило подходящо правно основание съгласно член 7, буква в), но също би насърчило наличието на ефикасен и уеднаквен достъп до данни за длъжника, при условие че са ясно определени гаранциите за защита на данните. Като алтернатива може да се създаде специална разпоредба относно изпълнението на задачи от обществен интерес съгласно член 7, буква д) от директивата.
12. Ето защо ЕНОЗД препоръчва възможните законодателни действия, произтичащи от Зелената книга, да гарантират, че обработката на лични данни от всички прилагашки органи недвусмислено се опира върху поне едно от правните основания, определени в член 7 от Директива 95/46/ЕО ⁽³⁾.

Пропорционалност

13. Пропорционалността е основната идея, която трябва да се вземе предвид в този контекст, по-специално като се гарантира, че личната информация за длъжниците не е прекомерна в съотношение с техния дълг, и че се съхранява само колкото е необходимо за целите, за които е събрана или впоследствие обработвана ⁽⁴⁾.
14. Ето защо ЕНОЗД приветства последното изречение от глава 4, буква б), което се позовава на необходимостта в декларацията на длъжника да бъде отчетен принципът на пропорционалност, като посочва че „декларацията следва да не съдържа информация, която не е необходима за целта, за която се изисква. Решението, което задължава длъжника да декларира предварително всичките си активи, по-малко допринася за поверителността, отколкото решението, при което от длъжника се изисква да декларира само необходимата информация, ако са налице конкретни предпоставки“. Във връзка с това е от значение също да се гарантира, че достъпът до личните данни на длъжника е пропорционален на преследваните цели и се осъществява в определени граници. Този въпрос вече е поставен в последното изречение на глава 4, буква в) на Зелената книга, в което се посочва, че за да се избегне излишна принуда на длъжника, в евентуалната бъдеща „Декларация за притежавани в

⁽³⁾ Вж. също становищата на ЕНОЗД в областта на задълженията за издръжка (параграфи 14-18) и относно координацията на системите за социално осигуряване (параграфи 27-33).

⁽⁴⁾ Вж. също становищата на ЕНОЗД в областта на задълженията за издръжка (параграфи 45-49) и относно координацията на системите за социално осигуряване (параграфи 21-26).

Европа активи“ може да се забрани публикуването на декларацията на длъжника в общественодостъпен регистър. ЕНОЗД отбелязва, че това обобщено изявление ще изисква специално внимание и допълнителни спецификации, когато се стигне до представяне на предложенията относно евентуален европейски регистър на длъжниците.

15. С оглед на това ЕНОЗД препоръчва принципът на пропорционалност да бъде надлежно отчетен не само по отношение на елементите на данните, които да бъдат декларирани от длъжниците, но и по отношение на други аспекти, като продължителността на съхраняване и деклариране на данните, образуванията, имащи достъп до данните, и условията на деклариране.

Ограничаване на целите

16. Друг важен въпрос е принципът за ограничаване на целите, съгласно който данни се събират за конкретни, изрично формулирани и законни цели, и не се обработват допълнително за цели, несъвместими с посочените по-горе (член 6, параграф 1, буква б) от Директива 95/46/ЕО). Ето защо цялостното и точно определение на целите, за които се обработват данните на длъжника, би било съществен елемент от всяко предложение относно прозрачността на активите на длъжника.

17. Това означава, че например, както вече бе отбелязано накратко в бележка под линия 26 от проекта за Зелената книга, информацията за длъжника, получена за целите на събиране на вземания, не следва да се използва за други цели, различни от принудителното изпълнение на изпълнителното основание, което има взыскателят.

18. Може обаче да е необходимо да се предвидят изключения от принципа за ограничаване на целите. Такъв може например да е случаят, когато със законодателна инициатива се установи, че прилагашите органи събират от трети страни (като данъчни органи или органи за социално осигуряване) лични данни, които първоначално са били събирани за цели, различни от събирането на вземания, като за регистри на населението, данъчни регистри или регистри на социалното осигуряване (посочени в раздел II, точка 2 от Зелената книга). Освен това, такъв може да е случаят и когато данни, обработени за целите на събиране на вземания, са необходими за други цели, като например при данъчно разследване или наказателно преследване за престъпление.

19. Тези случаи следва да се разглеждат в контекста на член 13 от Директива 95/46/ЕО, който определя някои възможни изключения от принципа за ограничаване на целите. Поспециално член 13, параграф 1, буква г) — наказателно преследване на главни престъпления, буква д) — данъчни въпроси, буква е) — упражняване на официални правомощия, буква ж) — защита на правата и свободите на други лица, могат да оправдаят изключение в този контекст. Тези възможности вече са били използвани в сходен контекст на национално равнище или на равнище ЕС, както се посочва в Зелената книга, по отношение на достъпа до регистрите на социалното осигуряване и данъчните регистри, както и по отношение на сътрудничеството между националните

данъчни органи ⁽¹⁾. В някои случаи са предвидени допълнителни гаранции, като съдебен контрол или публичен надзор.

20. Независимо от това изискванията на член 13 от Директива 95/46/ЕО гласят, че тези изключения се правят при необходимост и въз основа на законодателни мерки, които могат да бъдат както на равнище ЕС, така и на национално равнище. В този контекст би било желателно всички предложения, произтичащи от Зелената книга, да гарантират, че обработката на лични данни, първоначално събрани за цели, различни от събиране на вземания, се основава изрично и недвусмислено на законодателни мерки. Освен това законодателят може да прецени дали в законодателните мерки, произтичащи от Зелената книга, специално да посочи условията, при които данни, събрани за осигуряване на достъп до информация за активите на длъжника, могат да бъдат обработвани за друга цел.

21. Във връзка с това ЕНОЗД препоръчва в мерките относно прозрачността на активите на длъжника да се отчита принципът за ограничаване на целите, а всяко необходимо изключение да е в съответствие с условията, определени в член 13 от Директива 95/46/ЕО ⁽²⁾.

Информирание на длъжниците, права на субекта на данните и мерки за сигурност

22. Освен въпросите, посочени по-горе, в евентуалните инициативи, произтичащи от Зелената книга, следва надлежно да се отчетат следните аспекти:

— съгласно раздел IV от Директива 95/46/ЕО от съществена важност е субектите на данните да бъдат надлежно информирани за обработката на техните лични данни и за техните права. Това означава поспециално, че на длъжниците следва да се предоставя надлежна информация без оглед на това дали личните данни са били събрани пряко от тях или непряко от трети страни,

— следва да бъдат гарантирани правата на субектите на данните на достъп и коригиране на лични данни съгласно член 12 от Директива 95/46/ЕО, както и правото на възражение срещу обработката въз основа на задължителни законови основания съгласно член 14. С оглед на това може да се предвидят мерки, улесняващи ползването на тези права в трансграничен контекст ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Вж. стр. 7-8 от Зелената книга.

⁽²⁾ Вж. също становищата на ЕНОЗД в областта на задълженията за издръжка (параграфи 14-16) и относно координацията на системите за социално осигуряване (параграфи 18-20).

⁽³⁾ Вж. например становището на ЕНОЗД относно координацията на системите за социално осигуряване (параграфи 36-38), както и член 6 от предложението на Комисията за Рамково решение на Съвета относно обмена на информация, получена от регистрите за съдимост, между държавите-членки (COM(2005) 690 окончателен).

- следва да се предвидят подходящи технически и организационни мерки съгласно член 17 от Директива 95/46/ЕО с оглед да се гарантира необходимото равнище на сигурност при предаването на информация между прилагашите органи и при предоставянето на достъп до нея. Сигурността на системата следва да бъде отчетена още на етапа на определяне на структурата на системата за информационен обмен.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

23. ЕНОЗД приветства Зелената книга и широките консултации по нея, и препоръчва:

- в евентуалните законодателни действия, произтичащи от Зелената книга, да се гарантира, че обработката на лични данни от всички органи по изпълнението недвусмислено се опира върху поне едно от правните основания, определени в член 7 от Директива 95/46/ЕО, и по-специално букви в) и/или д) от него,
- принципът на пропорционалност да бъде надлежно отчетен не само по отношение на елементите на данните, които да бъдат декларирани от длъжниците, но и по отношение на други аспекти, като продължителността на

съхраняване и деклариране на данните, образуванията, имащи достъп до данните, и условията на деклариране,

- в мерките, свързани с достъпа до информацията за имущественото състояние на длъжника, да се отчита принципът за ограничаване на целите, а всяко необходимо изключение да е в съответствие с условията, определени в член 13 от Директива 95/46/ЕО,
  - аспектите, свързани с предоставянето на информация на длъжниците, правата на субектите на данните и сигурността на обработката, да бъдат надлежно отчетени.
24. ЕНОЗД е готов да предостави неофициални забележки по проектите за предложения, произтичащи от тази Зелена книга, и очаква да бъде консултиран по всички приети законодателни предложения съгласно член 28, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001.

Съставено в Брюксел на 22 септември 2008 г.

Peter HUSTINX

Европейски надзорник по защита на данните